

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/5776.**

Benyújtás dátuma: **2023-10-26 15:06**

Parlex azonosító: **1B7F2CSO0001**

Címzett: Kövér László, az Országgyűlés elnöke

Tárgy: Törvényjavaslat benyújtása

Benyújtó: Dr. Keresztes László Lóránt (LMP)

Törvényjavaslat címe: A klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvény módosításáról

Az Alaptörvény 6. cikk (1) bekezdése alapján „**A klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvény módosításáról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánom benyújtani.

2023. évi törvény

A klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvény módosításáról

A Magyar Országgyűlés, látva az éghajlatváltozás és az ökológiai válság egyre súlyosbodó jeleit Magyarországon és az egész világon, tudva, hogy ez a krízis már egy-két évtizeden belül felülírja eddigi életvitelünket, és a XXI. század végére alapjaiban fogja veszélyeztetni az emberi civilizáció létfeltételeit a Földön, tekintettel az Alaptörvényre, amely alapvető alkotmányos jogként rögzíti az egészséges környezethez való jogot, és állami feladatokat határoz meg az egészséges környezet megóvásával, illetve a testi és lelki egészség biztosításával kapcsolatban, figyelemmel az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményén belül létrejött Párizsi Megállapodásra, elfogadva az ENSZ Éghajlatváltozási Kormányközi Testületének megállapítását, mely szerint 2030-ig van csak esélyünk visszafordítani a klímaváltozás pusztító folyamatát, a következő törvényt alkotja.

1. §

A klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvény (a továbbiakban: Klíma tv.) bevezető része helyébe a következő rendelkezés lép:

„A klímaváltozás és a mind gyakoribbá, intenzívebbé váló szélsőséges időjárási jelenségek napjaink legfontosabb kihívásai közé tartoznak. Ezek megelőzése, hatásainak csökkentése, továbbá a következményeihez való alkalmazkodás hatékony és megvalósítható beavatkozásokat igényel. Az Országgyűlés környezeti örökségünk védelme, a Földön élő társadalmak, köztük Európa, a Kárpát-medence, a magyar emberek és nemzedékek biztonságos és fenntartható létfeltételeinek, jóllétének elősegítése érdekében az alábbi törvényt alkotja:”

2. §

A Klíma tv. 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. §

Az Országgyűlés

- a) megállapítja, hogy az éghajlatváltozás, a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoriságának növekedése a világon mindenütt egyértelműen érzékelhető, az általuk okozott természeti, társadalmi és gazdasági hatások egyre több embert érintenek, ezért kihirdeti a klímavészhelyzetet, amely az éghajlatváltozás megfékezése és az alkalmazkodás elősegítése érdekében meghozott társadalmi, gazdasági és környezeti paradigmaváltást jelent,
- b) elhivatott abban, hogy megvédje természeti örökségünket és annak az életformának a természeti feltételeit, amelyet itt e hazában mi, magyarok, együtt kialakítottunk, illetve a fenntarthatóság jegyében saját érdekünkben és a nemzetközi együttműködés és felelősség jegyében a jövőben ki kell alakítanunk,
- c) megerősíti, hogy fontos a teremtett világ, a környezet védelme és az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásai elleni védekezés, valamint a változó környezeti feltételekhez való alkalmazkodás,
- d) felkéri a Kormányt egy, a már ismert kihívásokra hatékony megoldást nyújtó rövid-, közép- és hosszú távú klímavédelmi és klímaalkalmazkodási intézkedési csomag minden szükséges

feltételének biztosítására (átfogó klímapolitika, ennek integrációja az egyes szakpolitikákba, jogi- gazdasági- és végrehajtási intézményrendszer kialakítása, partnerség az érintett ágazatokkal, a tudomány, az érdekvédelmi és a civil társadalom szervezeteivel, megfelelő monitoring és visszacsatolás).”

3. §

A Klíma tv. 2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. §

A nemzeti klímapolitikának

- a) igazodnia kell a klímavédelmet szolgáló nemzetközi és európai uniós vállalásainkhoz,
- b) az egész Kárpát-medencét érintően érvényes válaszokat kell adnia,
- c) a hazai környezetet, társadalmat és gazdaságot tekintve is meg kell felelnie minden előttünk álló kihívásnak,
- d) kiemelten kell törekednie az energiafogyasztás csökkentésére (beleértve az energiatakarékosság és az energiahatékonyság javítását), a megújuló energiaforrások fenntarthatósági szempontok mellett történő alkalmazására,
- e) a klímaváltozás elkerülhetetlen hatásaihoz való alkalmazkodásra és a szemléletformálásra kell épülnie, és
- f) a szennyező fizet elvén, valamint az arányos és reális beavatkozások logikáján kell alapulnia.”

4. §

A Klíma tv. 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. §

- (1) Magyarország az üvegházhatású gázok kibocsátását legalább 65%-kal csökkenti 2030-ig az 1990. évhez képest.
- (2) Magyarország 2030-ra legalább 25%-kal csökkenti bruttó végső energiafelhasználását a 2021. évhez képest.
- (3) Magyarország a bruttó végső energiafogyasztásban legalább 42,5%-os megújuló energiaforrás részarányt ér el a 2030. évig.
- (4) Magyarország a 2045. évre eléri a teljes klímasemlegességet, azaz az üvegházhatású gázok még fennmaradó hazai kibocsátása, valamint elnyelése egyensúlyba kerül.”

5. §

A Klíma tv. 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. §

- (1) A Kormány kidolgozza

- a) a bruttó végsőenergia-fogyasztásban 2030-ra legalább 42,5%-os megújuló energiaforrás részarány eléréséhez szükséges intézkedéseket,
- b) a lakosság és a helyi közösségek fogyasztókból aktív energiatermelőkké válásának támogatását,
- c) a hazai vállalkozások megújuló energia és energiahatékonysági fejlesztéseinek támogatási programját,
- d) a kapcsolódó közpolitikai szabályozások (elsősorban közlekedés-, energia- és hulladékgazdálkodási politika, víz-, mező- és erdőgazdálkodási politika, területhasználati, terület- és településfejlesztési politika) módosítását a fenntarthatóság szempontjai alapján,
- e) azokat a támogatási programokat, amelyek a klímaváltozás elkerülhetetlen hatásaihoz való alkalmazkodás ösztönzését szolgálják,
- f) a zöldfelületi moratórium programját, amely biztosítja, hogy zöldfelületeket csak kivételesen, közérdekre vagy nemzetbiztonsági okokra való hivatkozással lehessen beépíteni, és előírja, hogy ilyen esetekben gondoskodni kell a felhasznált zöldfelülettel azonos kiterjedésű barnamezős területek felszabadításáról, vagy más zöldfelületek ökoszisztéma szolgáltatásainak javításáról.

(2) A Kormány gondoskodik a klímavédelmet szolgáló, közpénzből finanszírozott fejlesztések forrásának megteremtéséről. Zöld Államkötvényt bocsát ki, valamint a költségvetés és az operatív programok összeállítása során kiemelten kezeli a klímavédelmet.

(3) A Kormány szemléletformáló kampányokat folytat, különös tekintettel a lakosságra és a gazdasági döntéshozókra

(4) A Kormány gondoskodik róla, hogy a hazai költségvetési és európai uniós források a klímavédelemmel és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodással ellentétes célokra nem használhatók fel.”

6. §

Ez a törvény a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Általános indokolás

A törvénymódosító javaslat megalkotásának fő célkitűzése az, hogy felhívja a figyelmet és radikálisabb lépéseket szorgalmazzon az éghajlatváltozás megfékezése és a várható kedvezőtlen hatásokhoz való alkalmazkodás sürgető feladatai tekintetében, különösen a Kormány ezirányú nemzetközi egyezményekben vállalt feladataira, európai uniós tagállamként vállalt kötelezettségeinkre és alapvető nemzeti érdekeinkre. A tudományos előrejelzések alapján 7 éve maradt az emberiségnek, hogy elkerülje a klímaváltozás végzetes forgatókönyveit. Magyarország jelenlegi célkitűzései ugyanakkor nem felelnek meg az európai klímátörvénynek és a legfeljebb 1,5°C-os felmelegedési pályának. Magyarország nem lehet potyautas, nem vonhatja ki magát az európai és globális erőfeszítésekből! A klímavédelmi intézkedések egyben modernizálnák is a gazdaságunkat több tízezer új munkahelyet teremtve.

A módosítás további indoka a klímavészhelyzet kihirdetése, melyet megtett már az Európai Unió, sok más tagállam és magyar település is. A klímavészhelyzet kihirdetése felhívja a figyelmet erre a problémára és egyértelművé teszi, hogy minden kormányzati intézkedésnek összhangban kell lennie a klímavédelmi célokkal.

Magyarország közel sem klímabajnok. Hatvan ország közül Magyarországot az 50. helyre rangsorolta az Éghajlatváltozási Teljesítési Mutató (CCPI 2023), és a helyezésünk nem javult a tavalyi értékelés óta.

Az üvegházhatású gázok kibocsátása 2013 és 2020 között 9%-kal nőtt (úgy, hogy 2020-ban a COVID miatt visszaesés volt). Ez az egy adat tökéletesen mutatja a kormány klímapolitikájának csődjét.

A megújuló energiaforrások aránya alacsony: a teljes fogyasztáson belül 14% (EU: 22%), az áramfogyasztáson belül szintén 14% (EU: 38%). A 2030-ra megcélzott 21% (a teljes fogyasztáson belül) is messze elmarad a lehetőségektől (legalább 42,5% kellene).

A szélenergiát 2016-ban betiltották, pedig az ELTE energiaföldrajzi kutatócsoportja szerint az országban szinte mindenhol alkalmasak a szélviszonyok (150 m magasan 7-8 m/s átlagos szélesebesség) és hosszabb távon a szélenergia adhatná az energiatermelés jelentős részét.

A kormány az elmúlt 12 évben elhibázott, autóközpontú közlekedéspolitikát folytatott. A közúti közlekedést túlzottan támogatta, a közösségi közlekedés számára viszont nem nyújtott megfelelő forrásokat. Vasútvonalak korszerűsítése helyett autópályák épültek, és mellékvonalakat zártak be. Nem csoda, hogy a közlekedési kibocsátások vésszesen nőttek: 2013 és 2019 között az üvegházhatású gázok kibocsátása az ágazatban 46%-kal nőtt, jóval meghaladva az EU-ban ugyanezen időszakban tapasztalt 8%-os átlagos növekedést. A benzinfogyasztás újabb és újabb

rekordokat dönt. A vármegye- és országbérlet ugyan előrelépés, de nincs mögötte megfelelő finanszírozás és nem érvényes a települési közösségi közlekedésre.

António Guterres ENSZ főtitkár a COP 27 klímakonferencia nyitóbeszédében arra figyelmeztetett, hogy azonnali, érdemi cselekvésre van szükség, mert továbbra is „a klímapokolba száguldunk az autópályán és még mindig nyomjuk a gázt”. Az Országgyűlésnek Magyarország jelenlegi lakossága, a jövő nemzedékek és a természet iránti felelősségből meg kell hoznia a szükséges döntéseket az éghajlatváltozás mérséklése és az elkerülhetetlen hatásokhoz történő alkalmazkodás érdekében.

Részletes indokolás

1. §

A törvényjavaslat bevezető részében szükséges kiemelni a globális kontextust.

2. §

A törvényjavaslat kihirdeti a klímavészhelyzetet, amely az éghajlatváltozás megfékezése és az alkalmazkodás elősegítése érdekében meghozott társadalmi, gazdasági és környezeti paradigmaváltást jelent. A klímavészhelyzet kihirdetése felhívja a figyelmet erre a problémára és egyértelművé teszi, hogy minden kormányzati intézkedésnek összhangban kell lennie a klímavédelmi célokkal. Lényeges a változó környezeti feltételekhez való alkalmazkodás is az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásai elleni védekezés során. A Kormány feladatává teszi, hogy az átfogó klímapolitikát integrálja a szakpolitikákba, kialakítsa a szükséges intézményrendszert, az ágazatok és a különböző szervezetek közötti együttműködést, a klímavédelmi és klímaalkalmazkodási csomag megvalósítása során.

3. §

A nemzeti klímapolitikánknak az atomenergia helyett az energiafogyasztás csökkentésére, a megújuló energiaforrásokra, az alkalmazkodásra és a szemléletformálásra kell épülnie. Az atomenergia nem teljesíti a Nemzeti Energia- és Klímatervben is megfogalmazott alapelveket (fenntarthatóság, ellátásbiztonság, versenyképesség).

4. §

Magyarország nem tartozik az üvegházhatású gázok legnagyobb kibocsátói közé, mégis fontos szerepe van az Európai Unió klímapolitikájának alakításában, ezen keresztül pedig a globális klímátárgyalások segítségével. Az Európai Unió vezető pozíciója kulcskérdés a klímaváltozás elleni küzdelemben: csak úgy ösztönözhető a többi nagy kibocsátó állam a szigorúbb vállalásokra, ha az Unió példaértékű klímapolitikát követ. Magyarországnak tehát nem blokkolni, hanem segíteni kell az EU-s ambíciózus célkitűzéseket. A jelenlegi célszámainkkal azonban nem teljesíthetők a Párizsi

Megállapodásban vállalt célok, a legfeljebb 1,5°C-os felmelegedési pálya, ezért szigorítás szükséges. Hazánk 40%-os célkitűzése jelentősen elmarad az európai klímátörvényben megfogalmazott nettó 55%-os kibocsátási céltól is. A legfrissebb tudományos jelentések szerint a 40%-os kibocsátáscsökkentéssel 3-4°C-os felmelegedés várható, a 65%-kal viszont 66%-os eséllyel 1,5 °C alatt tudunk maradni. Hasonló okból szükséges érdemi energiafogyasztás-csökkentési és megújuló energia célszámot kitűzni, valamint 5 évvel előrehozni a klímasemlegesség céldátumát.

5. §

A technológia-központú megoldások helyett a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást szükséges hangsúlyozni. A zöldfelületek megóvása érdekében a törvényjavaslat felhívja a Kormányt a zöldfelületi moratórium programjának kidolgozására annak érdekében, hogy hazánk zöldfelületi állománya ne csökkenjen, ne tűnjön el. A klímavédelmi intézkedések, fejlesztések forrását a Zöld Államkötvényen túl a költségvetésben és az uniós forrásokban is meg kell határozni. A szemléletformálás lakossági célcsoportját is szükséges kiemelni.

6. §

A § hatálybaléptető rendelkezést tartalmaz.